

## संस्कृतम् (केन्द्रिकम्) कोड सङ्ख्या - 322

### कक्षा – द्वादशी

समय: – होरात्रयम्

अङ्कयोजना उत्तरसङ्केताश्च

पूर्णाङ्काः – 80

#### अवधातव्यम् -

1. अङ्कयोजनायां प्रदत्तानि उत्तराणि निदर्शात्मकानि सन्ति । प्रदत्तानि उत्तराणि अतिरिच्यापि सन्दर्भानुसारम् अन्यानि उत्तराणि भवितुम् अर्हन्ति ।
2. आन्तरिकविकल्पात्मकेषु प्रश्नेषु यद्यपि स्पष्टतया निर्देशः दत्तः अस्ति यत् केवलं प्रश्नद्वयम् अथवा प्रश्नत्रयम् इत्यादिकम् उत्तरं दातव्यं तथापि यदि छात्रः अतिरिक्त-प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखति तर्हि छात्रहिताय निर्णयः कर्तव्यः । यथा अनुवादकार्ये पञ्चवाक्यानां लेखनम् अभीष्टं परं छात्रः यदि षड् वाक्यानि लिखति तर्हि तत्र केवलं प्रथम-पञ्चवाक्यानां न अपितु यानि वाक्यानि उत्तमानि सन्ति तेषां मूल्याङ्कनं करणीयम् ।
3. श्लोके नाट्यांशे वा पृष्ठाः प्रश्नाः अवबोधात्मकाः सन्ति । अतः विद्यार्थिनः एतेषु प्रदत्तशब्दानां स्थाने समभाव-पर्यायवाचि-शब्दानां प्रयोगं कर्तुं शक्नुवन्ति । तदर्थम् अङ्काः देयाः । यदि विद्यार्थिनः उत्तरलेखन-समये समुचितानां विभक्तीनां वचनानां च प्रयोगं न कुर्वन्ति तर्हि अंशतः अङ्काः कर्तनीयाः न तु सम्पूर्णाङ्काः ।
4. त्रुटिपूर्णवर्तन्यै व्याकरणात्मक-प्रयोगाय च अनुपाततः अङ्काः कर्तनीयाः न तु सम्पूर्णाङ्काः ।
5. आंशिक-दृष्ट्या समुचितेभ्यः उत्तरेभ्यः अपि अङ्काः देयाः ।
6. रचनात्मक-कार्ये वाक्यरचना प्रमुखा न तु वाक्यसौन्दर्य-तत्त्वम् । अतः आंशिकवाक्यशुद्धये अपि अङ्काः देयाः ।

#### खण्डः – क

#### अपठित – अवबोधनम् - 10 अङ्काः

|    |                                                                       |       |
|----|-----------------------------------------------------------------------|-------|
| 1. | अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतेन लिखत - | 10    |
|    | (अ) एकपदेन उत्तरत - केवलं प्रश्नद्वयम्                                | 1×2=2 |
|    | (i) स्वशक्तेः<br>(ii) नराणाम्<br>(iii) हस्तिनम्                       |       |
|    | (आ) पूर्णवाक्येन उत्तरत - केवलं प्रश्नद्वयम्                          | 2×2=4 |
|    | (i) "संहतिः कार्यसाधिका" इति वचनं जगति प्रसिद्धमस्ति ।                |       |

|                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
|                                                                                                                            | <p>(ii) यस्मिन् राष्ट्रे सर्वे मानवाः, सर्वाणि राज्यानि च भेदभावं परित्यज्य एकतया व्यवहरन्ति तद्राष्ट्रं जनशक्त्या संसारस्य मुकुटमणिरिव समुज्ज्वलं भवति ।</p> <p>(iii) यदि वयं सङ्घीभूय स्थास्यामः तर्हि अवश्यमेव शत्रून् जेतुं समर्थाः भविष्यामः ।</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |        |
|                                                                                                                            | <p><b>(इ) अनुच्छेदस्य (द्वित्रिशब्दात्मकं) समुचितं शीर्षकं लिखत ।</b></p> <p>संहतिः कार्यसाधिका / एकतायाः प्रभावः / सङ्घे शक्तिः कलौ युगे<br/>अन्ये अपि शीर्षकाः भवितुम् अर्हन्ति ।</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 1×1=1  |
|                                                                                                                            | <p><b>(ई) यथानिर्देशम् उत्तरत- केवलं प्रश्नत्रयम्</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 1×3=3  |
|                                                                                                                            | <p>(i) (ग) रचिता</p> <p>(ii) (क) भारतीयाः</p> <p>(iii) (घ) मानवैः</p> <p>(iv) (ख) एकतायाः</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |        |
| <p style="text-align: center;"><b>खण्डः – ख</b></p> <p style="text-align: center;"><b>रचनात्मक-कार्यम् - 15 अङ्काः</b></p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |        |
| 2.                                                                                                                         | <p>भवान् आदित्यः । मुम्बई-नगरे वसति । भवान् गतसप्ताहे संस्कृतसम्भाषणशिविरे भागं गृहीतवान् । तदधिकृत्य मित्रं रमेशं प्रति लिखितं पत्रं मञ्जूषायां प्रदत्तशब्दैः रिक्तस्थानानि पूरयित्वा पुनः लिखत-</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | ½×10=5 |
|                                                                                                                            | <p>मुम्बईनगरतः<br/>तिथिः- -----</p> <p>प्रिय मित्र (i) रमेश<br/>सस्नेहं नमः ।</p> <p>अत्र कुशलं तत्रास्तु । गतसप्ताहे अस्माकं (ii) विद्यालये संस्कृतसम्भाषणशिविरम् (iii) आयोजितम् आसीत् । चतुर्दशदिनानि यावत् वयं संस्कृतसम्भाषणस्य (iv) अभ्यासम् अकुर्म । तत्र एकस्याः लघुनाटिकायाः (v) मञ्चनम् अपि अभवत् । अहं तु विदूषकस्य (vi) अभिनयम् कृतवान् । सर्वे जनाः हसित्वा हसित्वा (vii) करतलध्वनिम् अकुर्वन् । अहम् इदानीं सर्वदा संस्कृतेन एव संभाषणम् (viii) करोमि । भवान् अपि संस्कृतेन सम्भाषणस्य अभ्यासं (ix) करोतु । पितृभ्यां मम (x) प्रणामाञ्जलिं निवेदयतु ।</p> <p>भवतः मित्रम्<br/>आदित्यः ।</p> |        |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| 3. | मञ्जूषाप्रदत्त-पदसहायतया अधोलिखितां कथां पूरयत -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ½×10=5 |
|    | <p>कस्मिंश्चित् नगरे कश्चन दरिद्रः ब्राह्मणः वसति स्म । सः भिक्षाटनेन जीविकार्जनं करोति स्म । कदाचित् सः पिष्टेन पूर्णम् एकं (i) घटं प्राप्तवान् । तं घटं नागदन्ते अवलम्ब्य तस्य अधः उपविश्य सः एकदृष्ट्या घटमेव पश्यति स्म । एकदा रात्रौ सः (ii) चिन्तितवान् यदि देशे दुर्भिक्षः भवेत् तर्हि एतस्य शतरूप्यकाणां मूल्यं भवेत् । तदा अहम् एतं घटं विक्रीय तेन धनेन अजद्वयं क्रेष्यामि । कालान्तरे तेन (iii) अजसमूहः एव भविष्यति । अनन्तरम् अजसमूहं (iv) विक्रीय धेनूः क्रेष्यामि । अनन्तरं ताः विक्रीय महिषीः ताः विक्रीय अश्वान् च क्रेष्यामि । तान् अपि विक्रीय यथेष्टं धनं (v) सम्पादयिष्यामि । तेन बृहत् गृहं निर्मापयिष्यामि । तदा कश्चित् (vi) ब्राह्मणः आगत्य रूपवतीं स्वकन्यां मह्यं दास्यति । अनन्तरं मम पुत्रः जनिष्यते । देवशर्मा इति तस्य (vii) नामकरणं करिष्यामि । यदा सः जानुभ्यां चलितुं समर्थः भविष्यति तदा अहम् अश्वशालायां (viii) पुस्तकम् पठिष्यामि । तदा देवशर्मा जानुभ्यां चलन् मम समीपम् आगन्तुम् उद्युक्तः भविष्यति । तदा तं बालं ग्रहीतुं तस्य (ix) मातरम् आज्ञापयिष्यामि । यदा सा मम वचनं न श्रोष्यति तदा अहं कोपेन पादप्रहारेण तां दण्डयिष्यामि एवं चिन्तयन् सः (x) पादप्रहारं कृतवान् एव । पिष्टेन पूर्णः घटः पतितः, भग्नः च । "</p> |        |
|    | अथवा                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |
|    | <p>अधोलिखितसंवादे रिक्तस्थानानि पूरयन्तु ।</p> <p>तन्वी- सखि अवनि! भवती ह्यः विद्यालयं न आगतवती । अपि कुशलिनी त्वम्?</p> <p>अवनि - तन्वि ! (i) अहं सर्वथा कुशलिनी अस्मि ।</p> <p>तन्वी- तर्हि ह्यः विद्यालयं किमर्थं नागता ?</p> <p>अवनि – (ii) ह्यः तु अहं पक्षिणां सौन्दर्यं द्रष्टुं पक्षिविहारं गता आसम् ।</p> <p>तन्वी- अहो! पक्षिविहारम् अगच्छत् । बहूत्तमम् । कुत्रास्ति पक्षिविहारः ?</p> <p>अवनि- (iii) पक्षिविहारः नोएडा-नगरे अस्ति ।</p> <p>तन्वी- 'नोएडा' इति नगरस्थस्य पक्षिविहारस्य विषये तु अहमपि श्रुतवती । के के खगाः दृष्टाः तत्र ?</p> <p>अवनि – तत्र अनेके दुर्लभाः खगाः दृष्टाः, यथा काष्ठकूटः, नीलकण्ठः विविधाः चटकाः च ।</p> <p>तन्वी- अहो ! दुर्लभाः खगाः अपि दृष्टाः । अस्माकं पितरः तु कथयन्ति यत् तेषां शैशवावस्थायाम् अनेके खगाः गृहेषु इतस्ततः विचरन्ति स्म ।</p> <p>अवनि - वस्तुतः अद्यत्वे नगरेषु तु पक्षिणां दर्शनं प्रायः दुर्लभमेव ।</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1×5=5  |

|                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |       |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|                                                                      | <p>तन्वी - सत्यं वदति भवती । (iv) अद्यत्वे नगरेषु तु पक्षिणां दर्शनं प्रायः दुर्लभमेव ।</p> <p>अवनि - भवती अपि पक्षिविहारं द्रष्टुम् अवश्यं गच्छतु ।</p> <p>तन्वी - आम् सखि! (v) अहं पक्षिविहारं द्रष्टुम् अवश्यं गमिष्यामि ।</p> <p>अवधातव्यम् - रचनात्मक-कार्ये वाक्यरचना प्रमुखा । अत्र अन्यानि अपि उत्तराणि भवितुं शक्नुवन्ति ।</p> |       |
| 4.                                                                   | निम्नलिखितवाक्येषु केषाञ्चन पञ्चवाक्यानां संस्कृतेन अनुवादं कुरुत –                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1×5=5 |
|                                                                      | <p>(i) त्वं/ यूयं क्रीडनार्थं कदा गमिष्यसि/ गमिष्यथ ।</p> <p>(ii) लतिका कनिका च पठतः ।</p> <p>(iii) किम् अहं बहिः गच्छानि?</p> <p>(iv) यूयम् अत्र किं कुरुथ ?</p> <p>(v) चेतनः चित्रं रचयति / निर्माति ।</p> <p>(vi) ह्यः बुधवासरः आसीत् ।</p>                                                                                          |       |
| <p><b>खण्डः - ग</b></p> <p><b>अनुप्रयुक्तव्याकरणम् 20 अङ्काः</b></p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |       |
| 5.                                                                   | अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां सन्धिं सन्धिच्छेदं वा कृत्वा लिखत-<br>(केवलं प्रश्नषट्कम्)                                                                                                                                                                                                                                             | 1×6=6 |
|                                                                      | <p>(i) त्वदधीनम्</p> <p>(ii) यान्त्यधमाम्</p> <p>(iii) देव+आदेशः</p> <p>(iv) सहस्रैः+अपि</p> <p>(v) संन्यासिना+उक्तम्</p> <p>(vi) मनुः+नाम</p> <p>(vii) तावत्+मम</p>                                                                                                                                                                    |       |
| 6.                                                                   | अधोलिखित-वाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समुचितं समस्तपदं विग्रहवाक्यं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः<br>चित्वा लिखत – (केवलं प्रश्नपञ्चकम्)                                                                                                                                                                                                            | 1×5=5 |
|                                                                      | <p>(i) (क) ज्ञानस्य उदधिः</p> <p>(ii) (ग) महाराजः</p> <p>(iii) (ख) यथोचितम्</p> <p>(iv) (क) मितभाषिणाम्</p>                                                                                                                                                                                                                             |       |

|    |                                                                                                                                                                 |         |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
|    | (v) (क) त्रयाणां वर्गाणां समाहारः<br>(vi) (घ) आचार्यः देवो यस्य सः                                                                                              |         |
| 7. | अधोलिखित-वाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समुचितं संयोजितं विभाजितं वा प्रकृतिं प्रत्ययं प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत – (केवलं प्रश्नषट्कम्)                                | 1x6=6   |
|    | (i) (ग) प्र+सू+क्त<br>(ii) (घ) निर्मनस्विता<br>(iii) (क) अवेक्ष्यमाणे<br>(iv) (ग) युक्ताः<br>(v) (ख) एकाकिन्+डीप्<br>(vi) (ग) सेवितव्यानि<br>(vii) (ख) संन्यासी |         |
| 8. | कोष्ठकप्रदत्तपदैः सह समुचितां विभक्तिं प्रयुज्य रिक्तस्थानपूर्तिं कृत्वा लिखत – (केवलं प्रश्नत्रयम्)                                                            | 1x3=3   |
|    | (i) (ख) मुञ्जाय<br>(ii) (क) भिक्षावटुना<br>(iii) (घ) स्वाध्यायात्<br>(iv) (ग) प्रज्ञया                                                                          |         |
|    | खण्डः-घ भागः-I<br>पठितांशावबोधनम् 25 अङ्काः                                                                                                                     |         |
|    |                                                                                                                                                                 |         |
| 9. | अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितान् प्रश्नान् यथानिर्देशं संस्कृतेन उत्तरत -                                                                                 | 5       |
|    | अ. एकपदेन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                         | 1/2x2=1 |
|    | (i) कापालिकः<br>(ii) भोजः<br>(iii) कापालिकस्य                                                                                                                   |         |
|    | आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                   | 1x2=2   |
|    | (i) सभामागतं कापालिकं दण्डवत् प्रणम्य मुञ्जः प्रावोचद्-हे योगीन्द्र ! महापापिना मया हतस्य पुत्रस्य प्राणदानेन मां रक्षेति ।                                     |         |

|     |                                                                                                                                                                                              |       |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|     | (ii) शोकसन्तप्तो मुञ्जः प्रायश्चित्तं कर्तुं आत्मनो वह्नौ प्रवेशनं निश्चितवान् ।<br>(iii) कापालिकः प्रावोचद्-राजन्! मा भैषीः । शिवप्रसादेन भोजो जीवितो भविष्यति ।                            |       |
|     | इ. यथानिर्देशम् उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                                                | 1×2=2 |
|     | (i) भोजः<br>(ii) श्रुत्वा<br>(iii) सभामागतम्                                                                                                                                                 |       |
| 10. | अधोलिखितं पद्यांशं पठित्वा तदाधारितान् प्रश्नान् यथानिर्देशं संस्कृतेन उत्तरत -                                                                                                              | 5     |
|     | अ. एकपदेन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                                                      | ½×2=1 |
|     | (i) जगतः<br>(ii) आसुराः<br>(iii) आसुरेषु/तेषु                                                                                                                                                |       |
|     | आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                                                | 1×2=2 |
|     | (i) आसुरेषु मनुजेषु न शौचं नापि चाऽऽचारो न च सत्यं विद्यते ।<br>(ii) नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः उग्रकर्माणः जनाः जगतः क्षयाय प्रभवन्ति ।<br>(iii) आसुराः जनाः प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च न विदुः । |       |
|     | इ. यथानिर्देशम् उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                                                | 1×2=2 |
|     | (i) क्षयाय<br>(ii) सत्यम्<br>(iii) दृष्टिम्                                                                                                                                                  |       |
| 11. | अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा तदाधारितान् प्रश्नान् यथानिर्देशं संस्कृतेन उत्तरत -                                                                                                             | 5     |
|     | अ. एकपदेन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                                                      | ½×2=1 |
|     | (i) समस्तसृष्टेः<br>(ii) आशीर्वचांसि<br>(iii) गान्धर्वविवाह-विधिना                                                                                                                           |       |
|     | आ. पूर्णवाक्येन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)                                                                                                                                                | 1×2=2 |
|     | (i) मदालसा पृच्छति यत् अत्रभवन्तः नारीस्वाधीनतामधिकृत्य किं कथयन्ति ?<br>(ii) ऋतध्वजः गृहस्थाश्रमप्रयोगशालायाम् परीक्षार्थमुद्यतः आसीत् ।                                                    |       |

|            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |              |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
|            | (iii) ऋतध्वजः प्रष्टुमुत्सहते यत् किं गन्धर्वराजविश्वावसुमहाभागाः अपि स्वपत्नीं युधिष्ठिर इव हारितवन्तः हरिश्चन्द्र इव विक्रीतवन्तः ? ।                                                                                                                                                                                        |              |
|            | <b>इ. यथानिर्देशम् उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                           | <b>1×2=2</b> |
|            | (i) तूष्णीम्<br>(ii) स्वाधीनताम्<br>(iii) कुण्डलायै                                                                                                                                                                                                                                                                            |              |
| <b>12.</b> | <b>अधोलिखितस्य पद्यस्य भावार्थं मञ्जूषाप्रदत्तपदैः पूरयित्वा पुनः लिखत -</b>                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>1×3=3</b> |
|            | भावार्थः -<br>(i) चन्द्रेण (ii) सुशोभिता (iii) विद्यायुक्तेन<br>अथवा                                                                                                                                                                                                                                                           |              |
|            | <b>प्रदत्तात् भावार्थत्रयात् शुद्धं भावार्थं चित्वा लिखत-</b>                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>1×3=3</b> |
|            | (अ) (i) यः मनुष्यः कर्माणि आरभते सः समृद्धिं प्राप्नोति ।<br>(आ) (ii) दुष्टजनानां दोषेषु एव यत्नः भवति ।<br>(इ) (ii) राज्ञे सज्जनः शत्रुः सन्नपि सम्माननीयः आसीत् यथा रुग्णाय औषधम् ।                                                                                                                                          |              |
| <b>13.</b> | <b>अधोलिखित- श्लोकस्य प्रदत्ते अन्वये रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत -</b>                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>1×3=3</b> |
|            | अन्वयः -<br>(i) अपरान् (ii) अहम् (iii) ईश्वरः                                                                                                                                                                                                                                                                                  |              |
| <b>14.</b> | <b>‘क’ स्तम्भस्य वाक्यांशस्य ‘ख’ स्तम्भस्य वाक्यांशेन सह मेलनं कुरुत -</b>                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>½×4=2</b> |
|            | <p><b>‘क’ स्तम्भः</b></p> <p>(i) स्वायत्तमेकान्तगुणं विधात्रा ।<br/>(ii) आचार्याय प्रियं धनमाहत्य<br/>(iii) स पिता पितरस्तासां<br/>(iv) प्रजानामेव भूत्यर्थं</p> <p><b>‘ख’ स्तम्भः</b></p> <p>(घ) विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः ।<br/>(ग) प्रजातन्तुं मा व्यवहेत्सीः ।<br/>(क) केवलं जन्महेतवः ।<br/>(ख) स ताभ्यो बलिमग्रहीत् ।</p> |              |
| <b>15.</b> | <b>अधोलिखितेषु वाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसङ्गानुसारं शुद्धम् उत्तरं चित्वा लिखत -</b>                                                                                                                                                                                                                                        | <b>½×4=2</b> |
|            | (i) विक्रीतम्<br>(ii) कोपितः<br>(iii) समक्षम्<br>(iii) चतुर्थः                                                                                                                                                                                                                                                                 |              |

| खण्ड: – घ भाग: – ii                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|-------------------|--------|--------------|-----------------|-----------------|---------------------|----------------------|-------------|--|
| सामान्यसंस्कृतसाहित्यपरिचयः 10 अङ्काः |                                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
| 16.                                   | अधोलिखित-प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत- (केवलं प्रश्नत्रयम्)                                                                                                                                                                                                                              | 1×3=3  |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
|                                       | (i) शिवराजविजयम्<br>(ii) मदालसा<br>(iii) महाकविः कालिदासः<br>(iv) प्रतिमानाटकम्                                                                                                                                                                                                       |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
| 17.                                   | गद्य-पद्य-चम्पूकाव्यस्य च विधानां समुचितं वैशिष्ट्यं चित्वा लिखत - (केवलं प्रश्नत्रयम्)                                                                                                                                                                                               | 1×3=3  |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
|                                       | (i) माघः<br>(ii) कथा<br>(iii) मङ्गलाचरणम्<br>(iv) मातृमुक्ति-मुक्तावली                                                                                                                                                                                                                |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
| 18.                                   | समुचितं मेलयत -                                                                                                                                                                                                                                                                       | 1×4=4  |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
|                                       | <table><tr><th>भागः क</th><th>भागः ख</th></tr><tr><td>(i) रूपकस्य भेदाः</td><td>(ग) दश</td></tr><tr><td>(ii) शूद्रकः</td><td>(घ) मृच्छकटिकम्</td></tr><tr><td>(iii) भरत-मुनिः</td><td>(ख) नाट्य-शास्त्रम्</td></tr><tr><td>(iv) उत्तररामचारितम्</td><td>(क) भवभूतिः</td></tr></table> | भागः क | भागः ख | (i) रूपकस्य भेदाः | (ग) दश | (ii) शूद्रकः | (घ) मृच्छकटिकम् | (iii) भरत-मुनिः | (ख) नाट्य-शास्त्रम् | (iv) उत्तररामचारितम् | (क) भवभूतिः |  |
| भागः क                                | भागः ख                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
| (i) रूपकस्य भेदाः                     | (ग) दश                                                                                                                                                                                                                                                                                |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
| (ii) शूद्रकः                          | (घ) मृच्छकटिकम्                                                                                                                                                                                                                                                                       |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
| (iii) भरत-मुनिः                       | (ख) नाट्य-शास्त्रम्                                                                                                                                                                                                                                                                   |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |
| (iv) उत्तररामचारितम्                  | (क) भवभूतिः                                                                                                                                                                                                                                                                           |        |        |                   |        |              |                 |                 |                     |                      |             |  |

\*\*\*\*\*